

L'IGNORANCIA

SETMANARI POPULAR MALLORQUÍ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Jardí de la Reina, 19

Palma de Mallorca

SONARÀ CADA DIJOURS SI TÉ BUF A SES GANYES

PAGAMENT A LA BESTRETA

Un Trimestre, 1,25 pts.

Un número solt, DEU cts.

Als nostros subscriptors

Les circumstancies actuals mos obliguen que muntem el preu de suscripció trimestral a 2 pessetes. Feia estona volíem pendre aquesta resolució; però esperavem que un dia a l'altra una baixa en el preu del paper faria més passadora la situació. Es estat necessari que perdesim una partida de centes pessetes abans de pujar la suscripció al preu que ja feia estona la cobraven altres setmanaris. Si setmanaris bolxeviquis viuen econòmicament, si setmanaris grossers tenen vida, per L'IGNORANCIA la que te una tradició honorable dins el nostre poble, solsament hi haurà el desig de matarla, que matarla vol dir no pagar lo que realment costa? Els nostros subscriptors tenen la paraula, que pronunciarà la sentència de mort o l'afiansament a una nova vida, procurant no caure dins faites que involuntariament hem caigut.

Impaciencia

Mentres un dels jardiniers del jardí del tren, regava les enrederes que tenen el bon acert de tancar el monument de Jaume el Conqueridor, l'almogàver tengué la mala ocurrencia de remenar un peu i fer caure una pedra demunt l'esquena d'aquell homo que feia una obra tan benèfica.

Aquest, indignat, li tirá la regadora donant-li una *ducha* de cap a peus, lo qual no va fer gens de gracia al almogàver qui amb tò airat li digué:

Homo ruí, qu'has fet? quin motiu tenies per banyarme? Has de contar que just que jo me deixás caure a demunt tu, quedaries fet una coca (el jardiner perdé les colors del susto i se enretirà unes quantes passes) te cridava amistosament i m'has respost de mala manera, essent jo qui som descendent d'aquell Aznar que va salvar la vida a Ramiro el Monjo rei d'Aragó i li recuperá el reine. Te perdón però amb la condició d'anar a l'Ajuntament i dir al batle i concellers qu'estic cansat d'esperar al rei en Jaume I porque

si encare estás impedit per qualque empresa guerrera, hi hauria motiu i jo tendria paciencia; però estant sense fer res com está, es volerme prende el pel el no dur-lo. I te fas avinent que si no compleixes la promesa t'atravessaré el cor amb un dardell.

Aquí el pobre jardiner ja no va poder més i fugí correguent amb totes ses forces; supòs que va anar a cumplir l'encàrrec del almogàver.

RAT PENAT.

CONVERSES AGRICOLES

Abonos

II

Tomeu:—ola Lluís; que ja tornes esser per aquí?

Lluís:—homo, si ja heu veus. Tu me digueres que hi dormis i heu consultas amb so coixi, a tot allò que'm digueres, i sa veritat me dormia i al punt ja somiava sa llebra, i me trobava es pels de moix per dins sa boca i tot eren rapinyades d'ungles, que'm desvetlaven, i sa son me fugia, fugia, i no me poria torna adormir, pensant amb tot lo que me havies dit i per això totduna que he pogut he pres «Las de Villa Diego» i aquí me tens dispost a continuar l'interviu que me vares prometa i que escoltaré amb unes oreyes mes obertes que no les du el meu ruc. Segueix Tomeu, segueix:

Tomeu:—idò has de sebre, m'estimat amic, que per resultes de que's Govern Francés no ha deixat sortir de ca seva, fosforita per sa preparació des superfosfats, les fàbriques que han tengut mes coratje han envestit devers, America, a dur-ne, i n'han duita no abastament, però ha resultat, segons ells diuen, que son de molt alta graduació, m'entens? i que els fletes els han costat un Congo.

Lluís:—aturet Tomeu, que's aixó d'un Congo, no t'entenc.

Tomeu:—Jo tampoc no heu se, porque no som cursat sa Geografia, però supos per lo que sentit a dir, que's una colonia, que poseeix l'Alemania y que li costá molt apoderarse'n. Are ja te pensaves que era cosa des moix; quia homo, ja n'vindrán de moixos, sabs que en corren de molts, sort que tendrán coua i que segons notícies los posarán cascavells.

Lluís:—i ses rates....

Tomeu:—ten paciencia que *todo* se andarà

i mentres tant me fas perdre es cuñill. Idò amb unes fosforites, tant somerines de grau, no s'han pogut fer mes que *superfosfatos de alta graduación* i clar es preu a tengut que correspondre a la *elevada graduación*. M'entens?

Lluís:—are te comens entendre, me pareix i dispensa sa meva toxarrudesa; es el cas, que han trobat per justificarse un motiu d'allò que deies *paga pagés*?

Tomeu:—si homo si, ara ja veig que prest mes aviat de lo que me pensava, no't podrán dir tant ignorant, com s'anomena aquest setmanari que no'n te res. Idò be això que te dic ha retret els pagesos de comprar-ne, puis que no es hora avui d'arriscar-se a pagar per uns dels elements que entren a sa constitució dels abonos, pero que segons m'han assegurat no's abono complet i segons vaig sentir dir an el Senyor Gili s'altre dia dins es carril de Manacor «ses terres amb sa aplicació abusiva i inconscient des superfosfats, que's fa avui, les passarà una cosa parecudada a lo que'ls va succeir a Sa Pobla amb s'aplicació des Nitrats, es a dir, que s'agotaren dels altres elements i sa tornaren improductives, ademes que sense sa potasa, de es trabai des fosfats es imposible. Sa planta necesita sa presencia de sa potasa per s'asimilació i trabai de s'àcid fosforic». Ma cridà molt s'atenciola seva dita. Vaig pensar si això seria debut, que havent jo posat superfosfats, analisats i donats per bons, sa terra, que abans me donava bona cuita i no hei posava res mes, ara s'era renegada i no en vol fer de blat ni altres herbes. Tots els qui els sentirem trobarem que pegava ben be demunt es clau i que no tocava sa ferradura. Algún li va fe preguntes impertinents que no volgué contestar: va dir que ell no volia ferir subceptibilitats de ningú i que per contestar en aquelles preguntes, estava sa digné s'Enginyeria Agronomica Oficial, etc. etc.—Varem veure que ell es decantava ses busques de devant els ulls, i que amb aquest *descorcierto actual* no hei volia pendre part.

Segons m'han dit hi ha hagut que han anat a veure ses coses de prop, que s'han acostat a veure l'Enginyer Agricola, Jefe de la Provincia i pareix que aquest senyor que es un empleat molt gelós i que compleix extrictament; ha estret la cosa de manera que ha aturat tots aquells abonos que aprofitanse de la carencia de superfosfats i de la ignorancia dels caporals dels Sindicats han tirat uns s'enfi de porqueria venent-la a un preu que's es *non plus ultra* de s'usura i es robo.

Lluís.—I que me dius?

Tomeu.—Si, si, homo; figuret que corre per Mallorca un superfosfat que'l venen com a 16/18 i a sa anàlisi no ha donat mes que 8. Abonos orgànics que son ben minerals i els venen a 26 pessetes i a mes, segons els papers dels enginyers no n'hi ha cap que valgui 10 pessetes. Ara figuret com quedaràn de lluits aquests Sindicats Agraris Catòlics que son els qui mes han carregat d'aquesta brutícia.

MOSTEL

Barcelona es bona...?

Segurament es aquesta la pregunta qu'en aqueixos dies que la ciutat s'ha vista regada amb sanc ignocent per la mà d'un mal nascut criminal, vá corrent pels llabis dels mils d'ignorants de ma ben volguda Mallorca.

Barcelona es bona? Si quant hi arriba un foraster per viuitarla o be de pas envesti cap a altres terres ve amb més precaucions que si hagués de fer un viatge submari o amb aeroplà? Per lo regular molts dels pagesos que venen de Mallorca, venen amb més recel qu'un mul someri, i amb una llicó més estudiada qu'un batxiller de darrer curs. Tots els seus companys abans de partir li han dit que miri, calli i que no preguntis res a ningú perquè el podrien comprometre o bé posarlo en perill de mort.

Segurament que en el mon hi ha bò i dolent, emperò bé podràn dir alguns dels lectors que coneixen Barcelona, que en quant an aquest punt de que no es pugui viure tranquil, es una micoia exagerat.

Veritat senyor administrador de L'IGNORANCIA que Barcelona no es cap terra de negres?

Massa que heu sabem vosté i jo

Natural es que en una ciutat gran passen coses extraordinaries amb més facilitat que en una de petita; emperò d'això a que no s'hi pugui viure, hi ha xic de diferencia.

Barcelona desde molts d'anys es vá fent gran, i precisament perquè es fa gran es també que té inimics com la nostra mestresa Geronia *por ejemplo*, i aqueixos sempre cuiden de perjudicarla amb tot lo que poden, per veure si podràn conseguir auferarla.

Are que el mon evoluciona d'una manera extraordinaria i que s'ha iniciat un difícil plét entre el capital i el treball, are qu'els esquits de la gran guerra deixen sentirse encare per tota l'Europa sensa respectar els neutrals dels que foren belligerants, are que les aigos estan remogudes i l'horitzó exposat a desencadenar tempestat; justament are, qu'es quant els homos deurien de tenir serenitat i més forta conciencia, ens trobam a dins de l'hermosa Barcelona amb un important nombre de feres que no tenen d'homo més que l'ombra i aquestes aguילות de cor negre aprofitant les circumstancies de la discusió d'una causa justa o injusta,

però sempre tractada amb noblesa, are es quant aqueixos vampirs assedegats de sanc humana, aprofiten com poden l'ocasió per llensarse com traidors animals de presa i clavar ses traidores arpes, avui contra un acaudalat patró, demà contra un honrat treballador i l'altre dia contra el que sigui: com més sanc hi heurà més sadolla quedarà la fera.

Per això, estimats lletgidors, he de dir que Barcelona no es tan dolenta com pensen, no es tan hipòcrita com vos la fan coneixer; Barcelona es bona, mallorquins, emperò are com ja vos he explicat, hi campa amb més impuls que mai, la mà negra, perquè la troba en condicions de fer-hi presa. Els governants la tenen abandonada, com tenen abandonada Mallorca els que deurien guardar la patria i defensar els seus fills, dormen o es passen els dies de *verano*, i lo que deuria esser tractat amb energia i severitat, les mans que deurien sostenir ben fortes les riendes del poder, s'entretenen a tocar el *violón* i untarlo amb força de *vaselina*. Emperò a pesar de tot estau segurs que de totes aquestes coses, tots els perills que sofreix la ciutat a mils de cops martirizada emperò mai vençuda, tot, absolutament tot, heu sofreix amb resignació heròica. Els seus vertaders fills, els que l'han feta a ella i que son d'ella perquè es la mare que els va donar vida, els que son vertaders catalans i estimen Catalunya perquè es mare, i els que no heu son emperò l'estimen com a una germana, tots nosaltres, tots estam disposats a defensarla, perquè tot el mon pogués alabarla i repetir sens titubeix: *Barcelona es bona*.

ANTÓN.

Barcelona, Septiembre, 1920.

DEL DIA

Un senyor envia a cercar un litro de vi d'un establiment que fa poc está obert, i ha posat demunt el portal el sigüent lletrero amb lletres molt guapes i distingides:

«Vino puro de Binisalem»

Aquell bon senyor, ansiós, s'apressura a provar el vi, i amb gran xasco el troba cosin-germá de l'aigua pura.

No fa més que torna enviar a la casa el vi, acompanyat del volant sigüent:

«Molt senyor meu: El garrut lletrero que ostenta la vostra casa, de veres manifesta la pura veritat; sinó que en lloc d'haver-lo escrit en foraster, haviu d'haver-lo fet en mallorquí *para mayor claridad*; pués traduït paraula per paraula diria ben clar i llampant:

«Vengué pur de Binisalem»

Entre nins.

—Jo sé una cosa que tú no saps... a uep...

—Qué és lo que saps que jo no sé? Meem amollet.

—La gent se divideix en tres classes, classe alta, classe baixa i classe mitja.

—Ja ho sabia... ja ho sabia primer que tú beneit. La classe alta son tots els més grans; la classe baixa, tots els més petits i la classe mitja tots els qui los falten les cames o es braços o qualsevol altre cosa...

Només pels ignorants. (Pero aferrau-vos fort).

—Pillo... més que pillo... polissó... brut... descarat...

—I ara qu'es això...?

—En *Perico* dins es lilit de na Maria... aquest poca alatxa...

I al punt forta garrotada
fa el pobre *Perico* coix,
un gros i magnific moix
digna... d'una ignorantada...

EMECE.

Recorts de quant era jove

IV

El servei militar

Cumplets els vint anys, mon nom va esser posat dins la *gera* per entrar en sort per el servei militar. Mon cor me deia qu'el 17 seria el meu nombre pero vaig equivocar-me: sols el 16 me va correspondre. Al principi hi havia dupte per si seria o no soldat, però jo tenia el presentiment de qu'hauria d'agafar les armes. ¡Prou greu que'm sabia!

L'incògnita se va conèixer quant, devers Nadal, el Secretari de l'Ajuntament me va fer sabidor de que mon nombre era *baix*. ¡Oh fatajitat! ¡mon presentiment havia resultat cert! Vaig tenir un disgust, però aparentava tranquil·litat per no augmentar el de la meva mareta...

Arribà el febrer. Devant la *caixa* hi havia molts de *quintos*, uns alegres *artificialment* i la major part amb el cor trist. No's d'estrany, perquè aquest dia es el comensament d'una nova vida, però una vida molt perillosa.

Presentat al corter d'Infanteria de Palma, me destinaren a la companyia d'un Capità amic. Agraïesc les atencions qu'amb mi va tenir, lo mateix qu'estim les deferencies que tots els superiors me guardaven, atencions i deferencies inmerescudes—no cal dir-ho—però franques, que son las més estimades.

El segon dia d'esser soldat me donaren l'*armament*, no fent-me passar les peripecies de l'instrucció, perquè vaig presentar certificat d'esser *instruït* (!!).

Els deu mesos de soldat foren per mi ¡deu siugles! però ha passat, gracies a Deu, i... ¡n'estic ben contentet!

D'aquest temps recort la *jura de la bandera*, que fou un acte que me va impresionar fortament. Era a la primera revista de Comissari. Les paraules altament patriòtiques qu'antes de la jura mos digueren, quedaren gravades dins mon cor per mai més borrar-

se; recort el *si* sortit de lo més fondo del cor i la besada d'amor que vaig dar a la bandera banyant-la amb llàgrimes d'emoció. Fou un acte per mi imborrable.

Si an això ho recort amb gust en camvi recort amb disguts quant aquells dies calarosos havíem d'empredre, amb el fússell, el camí del Coll. Eren dies per mi tremendos i de males conseqüències perque casi sempre me costava, además d'el cansament, una colecció de *bòfegues* que me tenien un grapat de dies ben divertit. Si poria escapar-me d'aquestes marxas ho feia, i estava ben disposat a sufrir un càstic, perque més estimava *prevençió* que no la *bòfegada*.

Ha passat, i d'aquest temps no'm queda més... qu'el vestit que'm servirà per fer *fresses* o... per vestidets dels meus fillets (si me cas... i en tenc).

Punt final

Amb la *licència* vaig entrar a la *vellesa*, no quedant-me ara, d'aquell temps, que no tornarà, més que el recort.

Ditxosa, mil vegades ditxosa, es la *juventut*, i més per aquell que, a la *vellesa*, pot disfrutar del fruit i de l'aroma de les flors dels arbres sembrats en aquell temps benhaurat en que la vida es un camí de flors sense espines...

AUCELLET VELL.

EXCURSIÓ

(Continuació)

Allà era obligat a fer una llarga reposada, esperant mentres tant l'arribada d'els *marinos* en la càrrega de peix. Alguns compren-gueren que la seua missió no estava acabada. Havien de cumplir lo promés, per ajudar a fer millor el *puchero*.

Amb un poquet de resignació i una mica més de formalidat; uns quants partirem a cercar lo que no havíem perdut i desitjavem trobar, mentres els altres, quedaven com a feels i nobles custòdis del lloc de la cita.

No vos descriuré lo que passarem per dins aquelles espessures desconegudes: pujant a penyalars, baixant per precipicis, caminant i qualque vegada correguent per les planures si descobriem alguna *coseta*. Figura-vos, benvolguts lletgadors, amb quina cara mos entregarem (per venir mans buides) passades tres hores, an els companys, que esperaven la nostra arribada per fer el dinar.

La fam s'era apoderada ja de noltros i no teníem res per defensarnos, ¡A estones teníem desitjos de maleirmos a noltros mateixos!

¡Per fi s'arrambava la desitjada barqueta! Els seus tripulants venien de a terra amb cara de *Pasco*. La Providencia fou més pròdiga amb ells.

L'assalt a la barca, va esser general. Uns s'engolien el pá, altres, la fruita; sense escoltar las queixes del cuiner que tenia por de no quedar *lluít*.

An els cinc minuts, verem el cuiner (demunt la *testa* del qual resplendia el sol), aju-

dat d'uns quants *pinchos*, dispots a demostrar que seria un *banquete* i no un dinar vulgar.

Gracies a la seua llestesa, la *cosa* va está arreglada en menos d'el temps necessari, i sense cap classe d'indicació mos reuniren tots quinze (aquets era el número d'escursionistes). voltant la *paella*, disfrutant just de contemplarla i ensumar aquella bona oloreta, que feia protestar l'estomac qui estava buit.

Assegudets enterra, a l'estil moro, cadascú amb el seu plat i cuera, feya lo que sabia i poria fer.

Aquella beneida *casola*, desaparequé amb la lliqueresa d'el llamps, de la cual lliqueresa casi en fou víctima el cuiner ¡Es esser desagraïts!

Erem molts, si; però se podien sentir volar las mosques, a no esser pels cops de les cuires contra els plats i deis bots d'en *Curt* que saltant d'un a l'altre, s'apropiava d'els assos *como Pedro por su casa*.

No faltà res, fins i tot hagué café, puros *habanos*, ron, cognac, mel'les, etc. no va descuidar res el benvolgut i estimat cuiner. ¡Llàstima d'aquella calva!

En dir-vos que quedarem satisfets, tranquils i dormits al temps de la resta, está dit tot.

Un número reduït, volguent donar prova de la seua gran resistencia física, va a l'encontrada d'algun *bicho*, qu'el matí suposaven havien passat per alt.

Després d'unes hores de caminar, suar i sufrir les impertinències del sol, entregaren les armes retuts i casi amb el firmissim propòsit de no tornar-hi.

Resolguerem partir. ¡Alló varen esser les bones! La majoria creia convenient retornar al punt de partida, amb barca, perque deien no hi havia dret de fer patir mes inclemències a les esperdenyes, que ja no eren mes que *restos*. Una petita minoria, per egoïstes, opinaren anar a peu, per que no consentien haver de donar menjar an els peixos durant la travesia. La majoria guanyá.

Durant el viatge, se acordà: que no fos la darrera; concedí la jubilació forrosa a les esperdenyes; un vot de gracies an en *Curt* pels bons servicis prestats i una enhorabona completa al benaventurat cuiner, que demostrá esser millor, per aseure a un cap de taula (pel seu tipo respectable), que no per aguiar el dinar i governar el timó.

Desembarcarem, arribarem al poble, contents, alegres i animats per un altra.

Aixó son els principals apunts recordats i que ha volgut contarvos un

CAÇADOR COMENSAT.

Alcudia Setembre 1920.

TRENCA-CLOSQUES

GEROGLIFIC

MA
LLAR

Porqueret de la Pellicà.

FRASE FETA

D A

Un Pagés des Plà.

ENDEVINAIA

Feresta boca
del homo amiga
que sempre banya
aspre saliva.
Llengua ataisada
que dona vida
o mata l'homo
sense ferida

R. B.

XARADA COMPRIMIDA

1 1 i 2
An el mon nom d'homo

Tot
Dolor

Porqueret de la Pellicà.

FUITA DE VOCALS

H. m. v. l. nt
F. t. st. m. nt
Q. . c. nt v. oldr. s
J. n. p. dr. s

SEMBLANSES

1. ¿En que s'assembla un colomé a molts de vestits de dona?
2. I es falcó a un papai enfadat?
3. I es castell de Bellver a un joc d'ajedres?

Fabiol.

Solucions del número passat:

Al Geroglific: Vocal de ses juntes.

A la Frase Feta: Jo demunt tu i ell demunt tot dos.

A la Targeta: Maria de la Salut.

I fins dijous qui vé si Deu ho vol i Maria.

Soldadet de sa Moxila.

Talonaris per jugar a la loteria de la Rifa de Nadal, n'hi ha perqui'n vulla a preus econòmics a l'imprenta d'En Sebastià Pizá.

Per enviar PAQUETS POSTALS

dirigiuvos a

LA EXPEDITIVA

Bonaventura Miralles

SANT FELIU (Carasses), 15

Tip. de Sebastià Pizá

RADITA

ABONO NATURAL FOSTO-POTASIC-FÉRRIC I RADIOACTIU

Te un gran poder insecticida

Dona una exuberancia i vitalitat pasmosa a tota classe de cultius. Es l'abono predilecte i de millors resultats i en son testimoni les proves que s'han fetes, pels favars, mongeteres, blat, civada, vinya i arbres fruiters.

NO VULGUEU PASSAR ENGUANY SENSE FER UNA PROVA

Cadascú s'ha de convencer de les incomparables qualidats, fent un ensai enguany mateix.

VISITAU ELS CULTIUS QUE ESTÁN EXPOSATS

a la PLAÇA DE JOANOT COLOM, 14

PALMA